



Obecní úřad Žernov
Starosta Ing. Libor Mojžíš
čp. 112
552 03 Žernov
zernov@zernov.cz

Vaše značka / dopis ze dne
Luboš Jirka

naše č. j.
19. 10. 2015 SOAZ-NA/2015-559-2

vyřizuje
PhDr. Jaroslav Čáp

Náchod
10. 11. 2015

Věc: Žernov – městečko (městys)

Vážený pane starosto,

k Vaší písemné žádosti sdělujeme, že současná obec Žernov byla v dávné minulosti, cca v 15. až 18. století, původně vedena v historických pramenech jako městečko či městys. Tuto skutečnost potvrzují dochované archiválie, které jsou nyní uloženy v Národním archivu v Praze (fond Desky zemské), ve Státním oblastním archivu v Zámrsku (fond Velkostatek Náchod) a ve Státním okresním archivu Náchod (fond Farní úřad ř.-k. Studnice, fond Josef Myslimír Ludvík).

Předložený seznam vybraných archivních dokumentů, který zpracoval dlouholetý kronikář obce Žernov a autor historické publikace pod názvem „*Pohled do minulosti aneb Žernov známý i neznámý*“ (vyšla v r. 2000), pan Luboš Jirka, lze považovat za hodnověrný a pravdivý. Ve všech případech se uvádějí pojmy městečko nebo městys Žernov a odpovídají historické skutečnosti.

Kromě těchto osmi vybraných dokladů existují ještě i další, které dosvědčují tento dějinný proces, namátkou např. uznávaná publikace „*Místní jména v Čechách*“, 4. díl, Praha ČSAV 1957, s. 834. Zde je mj. odkaz na první zmínku o městečku Žernov (v latinském originále „*hered. in Zrnovie oppido*“) z r. 1417, nebo na r. 1542 (1534), kdy byly v deskách zemských zmíněny hrad Rýzmburk a městečko Žernov v souvislosti s prodejem panství. Tyto informace přibližuje publikace erudovaného historika Josefa Myslimíra Ludvíka pod názvem „*Památky hradu, města a panství Náchoda i vlastníkův jeho*“, Hradec Králové 1857, reprint vydání 2014, s. 114, kde je uvedena edice zmíněné koupě z r. 1534 Janem z Pernštejna, a s. 128, kde se zmiňuje další koupě panství Rýzmburk a městečka Žernov v r. 1600 k panství Náchod. Známý český historik František Palacký ve své soudobé práci „*Popis království českého*“, Praha

1848, s. 149, vyznačuje Žernov z hlediska historického jako městys. Dosavadní poznatky před nedávnem shrnul architekt Karel Kuča ve svém projektu pod názvem „*Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*“, 8. díl, Praha 2011, s. 837-838 (heslo *Žernov*). Tolik jen stručný výčet.

Z uvedených poznatků vyplývá, že Žernov byl zcela jistě v 15. a 16. století (a možná již o něco dříve) správním sídlem a hospodářským střediskem panství hradu Rýzmburk. To bylo v r. 1600 zakoupeno k panství Náchod. Tímto prodejem se však mění jeho správní postavení, neboť de iure i de facto přestává být sídlem správního celku a zůstává mu pouze statut hospodářského střediska. Z městečka se stává městys. V polovině 19. století, i v důsledku předchozích válečných událostí v Čechách a střední Evropě a podle správních reforem uvnitř náchodského panství, již bývá běžně označen jako vesnice. Tento statut si přenáší do správních reforem v letech 1849 - 1850, kdy je Žernov nově označen co obec.

Z hlediska odborně-historického lze tedy současnou obec Žernov jednoznačně považovat za původní městečko či městys pro období 16. – 18. století. Archivně-historických dokladů k této známé skutečnosti je více jak dostatek.

PhDr. Jaroslav Čáp
vedoucí oddělení Státní okresní archiv Náchod
podepsáno elektronicky

počet listů: 2
počet příloh: -
počet listů příloh: -
spisový znak: 081.5